UUTISET

Tehdään ihan oikeasti hyviä asioita, se on mukavaa.

PROFESSORI JUHA VÄÄTÄNEN, LAPPEENRANNAN TEKNILLINEN YLIOPISTO

Eurovaalien arvostus kohentumassa

Helsingin yliopiston EU-asiantuntijat arvioivat, että EU-vaalikevään aikana äänestysinto kasvaa viime kerrasta. EU-talouskriisi ja eurokriittisyys pitävät kansallisen vaalikeskustelun hyvässä vauhdissa.

Eurovaalien painoarvo on selkeästi noussussa, kuuluu valtiotieteen professori **Jan Sundbergin** arvio. Sundberg perustelee näkemystään kuluvan EU-vaalikauden tapahtumilla ja eurokriisillä. Hän katsoo, että parlamenttipaikan arvostus on selkeästi noussut.

”Raskaan sarjan tekijöitä riittää ehdolle”, hän sanoo ja mainitsee nimeltä suomalaisista **Olli Rehnin** ja **Alexander Stubbin**.

Viime EU-vaaleissa 2009 oli Sundbergin mukaan erittäin vaikea löytää keskusteluissa EU:hun liittyvää teemaa.

”EU-asiat ovat siirtyneet suomalaisiin makuuhuoneisiin ja siellä ne oleskelevat edelleen.”

Vaalien tulos ei välttämättä muuta parlamentin poliittisia valtasuhteita merkittävästi. Professorin mielestä kriittiset äänet saavat julkisuutta, mutta vaalijärjestelmät estävät eurokriittisten puolueiden vyöryn parlamenttiin.

Akatemiatutkija **Hanna Wass** sanoo, että aiemmin eurovaaleja on pidetty ”toisen asteen” vaaleina, sillä kansallisilla puolueilla on mittauksessa vähemmän pelissä, eikä tuloksella ole ollut vaikutusta kotimaan politiikkaan.

Aiemmin vaalit ovat typistyneet jonkin sortin kannatusmittaukseksi, hän perustelee.

Sundberg ja Wass puntaroivat vaaliasetelmia tiistaina Helsingin yliopistolla järjestetyssä tilaisuudessa.

EU-VAALIT

Äänestysinto viriämässä?

Nyt EU-poliittinen ilmapiiri on unionissa ja Suomessa toinen. Asiantuntijat arvioivat toimittajille, että eurovaalit kiinnostavat äänestäjiä, koska tulevia vaalikeskusteluja vauhdittavat muun muassa EU-jäsenmaiden taloushuolet ja äänekäs EU-kriittisyys.

Viime eduskuntavaaleissa EU-politiikka tuli etenkin perussuomalaisten johdolla kansalliseksi puheenaiheeksi. Ja sama meno jatkunee myös toukokuun eurovaaleissa, kuluu Sundbergin ennuste.

Tutkijat veikkaavat, että eurovaali-into heräilee vaalikevään kuluessa ja äänestysprosentti voi nousta korkeammaksi kuin vuonna 2009. Silloin uurnilla kävi 40,3 prosenttia äänestäjistä.

Wass odottaa, että vaalien merkitys nousee kampanjoinnin aikana esiin. Kuluvana kautena etenkin parlamentin rooli päätöksentekijänä on voimistunut.

Iso merkitys on myös sillä, miten eri puolueet ”kehystävät” vaalit.

Hän arvioi, että EU-kriittisten tulo vaalikeskusteluihin piristää asetelmaa. Varauksella EU:n suhtautuvilla äänestäjillä on nyt mistä valita, hän viitoittaa.

Eurokriittisyys yleistyy

Vaaleissa monet ehdokkaat haluavat olla EU-kriittisiä, koska näin kuuluu olla.

Projektitutkija **Emilia Palonen** ei ihmettele yhtään, että EU-kriittisyys nousee. Palonen arvioi, että korkea nuorisotyöttömyys ja taloustilanne vaikuttaa äänestäjien mielialoihin.

KARI SALONEN

Professori Jan Sundberg kummastelee suomalaisten puolueiden poliittisia ohjelmia, sillä niihin ei ole kirjattu tuoreita näkemyksiä EU:n tulevaisuudesta. Rauhan projekti -retoriikka ei hänen mielestään enää innosta äänestäjiä.

» Raskaan sarjan tekijöitä riittää ehdolle.«

JAN SUNDBERG

”Ei ole ihme, että kriittisyys nousee.”

Hän arvioi, että etenkin listavaalimaissa äänestäjät valitsevat kriittisen ehdokkaan sijasta kriittisen puolueen. Toisin voi käydä, jos äänestäjä voisi antaa äänen suoraan ehdokkaalle.

Yhteiskuntatutkija **Katri Vallaste** ennakoi, että vaalien vuoksi valtapuolueet omaksuvat EU-kriittistä retoriikkaa.

Hänen tutkimusten perustella suomalaisten äänestäjien mielikuvissa EU-kriittisyys yhdistetään pelkästään perussuomalaisiin.

Vallaste veikkaakin, että suomalaiset tiedotusvälineet seuraavat kriittisten puolueiden ohella myös entistä enemmän eurooppalaisia europuolueita.

Euroeliitti puolustautuu

Eurokriittisyyden ohella Euroopassa kiintoisa ilmiö on nationalismin voimistuminen eri puolella maanosaa.

Sundbergin mielestä nykytilanne ajaa nyt EU:n poliittista eliittiä siilipuolustukseen. Hän ihmettelee, että harvalla puolueella on tässä tilanteessa tarjolla uusi visio EU:sta. Etenkään ”rauhan projekti” -retoriikka ei enää uppoa äänestäjiin.

”Harvalla on esittää muutamia visioita. Puolueiden ohjelmista ei avauksia löydy”, hän sanoo.

JANNE IMPIÖ

Hallitus patistaa kuntia tekemään liitosselvityksiä

Hallitus pohdiskeli tiistaina kuntarakenneuudistuksen etenemistä. Aikataulun venymisestä ei tiedotettu, mutta liitoksiin patistetaan nyt tosissaan.

Noin sadassa kunnassa on käynnissä yhdistymisselvitykset ja yhteensä 250 kuntaa ilmoitti marraskuussa selvityskumppaninsa.

Seitsemällä alueella on käynnissä ministeriön asettama erityinen kuntajakoselvitys. Sellaisen piiriin kuuluu myös 12 suurinta kaupunkiseutua.

Näistä kahdeksalla on jo käynnissä jonkinlainen yhdistymisselvitys, mutta Kuopiota, Oulua, Seinäjokea ja Vaasaa voi odottaa tänä keväänä valtion selvitys.

Myös työssäkäynti- tai yhdyskuntarakenneperusteen täyttäviä alueita patistetaan selvityksiin.

Muiden seutujen tilannetta hallitus arvioi huhtikuussa.

Selvitysten ja yhdistymisesitysten on oltava valmiita puoli vuotta sen jälkeen, kun eduskunta on hyväksynyt sote-lain. Sen on tarkoitus mennä eduskuntaan keväällä ja tulla voimaan ensi vuoden alussa.

Viisi aluetta ja kahdeksan kuntaa on hakenut selvitysalueelleen poikkeamista. Hallitus pohtii poikkeamisia neuvotellen muun muassa ympäryskuntien kanssa.

Pakkoliitos hiertää

Kuntien pakkoliitokset hiertävät yhä hallituspuolueita. SDP:n kansanedustaja **Tuula Väätäinen** vaatii hallitusta luopumaan kaupunkiseutujen pakkoliitossuunnitelmista, koska ne eivät ole SDP:n kannan mukaisia. Myös ryhmäjohtajan **Jouni Backmanin** mukaan puolue on valmis luopumaan pakkoliitossuunnitelmista kaupunkiseuduilla.

Vihreät ovat esittäneet kaupunkiseutujen pakkoliitoksille vaihtoehtoa, kuten seutuhallintomallia, varapuheenjohtaja **Touko Aalto** sanoo. Soraääniä on kuultu kokoomuksestakin.

EIJA MANSIKKAMÄKI

Haavisto huolissaan Syyriassa taistelevista suomalaisista

Kehitysministeri **Pekka Haavisto** (vihr.) pitää huolestuttavana, että eri Euroopan maista lähtee ääri-islamistisia taistelijoita Syyriaan.

Suomesta Syyrian sotaan on lähtenyt 10–20 taistelijaa.

Haavisto muistutti tiistaina Helsingissä, että sotaan osallistuvat voivat joutua sotaoikeuteen tekemistään rikoksista. Hänen mukaansa sotaan lähteminen on huonoin tapa auttaa syyrialaisia.

Suomi ottaa tänä vuonna 500 Syyrian kriisin heikoimmassa asemassa olevaa pakolaista. Puolet otetaan Jordaniasta ja puolet Libanonista.

”Avustusjärjestöjen mahdollisuus hoitaa heitä on rajallinen. Vaikka määrä ei ole iso, alueella arvostetaan sitä, mihin Suomi keskittyy”, Haavisto sanoi Beirutissa viime viikolla.

Suomeen tulevat pakolaiset haastatellaan pakolaisleireillä, minkä perusteella heidän lähtöhaluaan ja avuntarvettaan arvioidaan.

Haaviston mukaan pakolaiskiintiö voisi olla suurempikin. ”Olen tyytyväinen, että tässä mielipideilmastossa on voitu lisätä pakolaiskiintiötä. Hallitus on ollut siitä yksimielinen.”

Haavisto kiitteli Tamperetta, joka on sitoutunut ottamaan vastaan 50 pakolaista. Ministeri toivoo, että vuoden alusta korotettu kotouttamisraha saisi muutkin kunnat suhtautumaan suopeammin pakolaisten vastaanottamiseen.

Suomi antaa seitsemän miljoonaa euroa humanitaarista apua Syyrian kriisin uhreille. Vuosina 2011–2013 Suomi on antanut humanitaarista apua Syyrian kriisiin 20 miljoonaa euroa.

PAULA LIESMÄKI

MT oli Pekka Haaviston mukana Lähi-idässä. Lue lisää Syyrian pakolaisista perjantain lehdestä.

Maaseudun kuntien tyhjeneminen hidastunut

Maaseutumaiset kunnat ovat menettäneet asukkaita 2000-luvulla puolta vähemmän kuin 1990-luvulla.

1990-luvulla nettomuuttotappio maaseutumaisista kunnista kaupunkeihin oli noin 6 000 asukasta vuodessa. Se puolittui 2000-luvulle tultaessa, Muuttoliikkeet voittajat ja häviäjät -tutkimus kertoo.

Kuluttajatutkimuskeskuksen erikoistutkijan **Hannu Kydön** tekemän, tiistaina julkistetun tutkimuksen on rahoittanut Kunnallisalan kehittämissäätiö. Kytö tutki muuttoliikettä Suomessa vuosina 2001–2012.

Kydön mukaan maalle vetävät esimerkiksi hevosharrastus, lapsiperheiden toiveet pienistä kouluista ja ekologinen elämäntapa.

Myös eläkeikää lähestyvien paluumuutto maaseudulle on kasvava trendi.

Kytö toivoo, että poliitikot ottaisivat kantaa maaseudun tyhjenemiseen. Hänestä olisi käytävä keskustelu siitä, mitä palveluille tehdään.

Painopiste Hämeen suuntaan

Tutkimuksen mukaan Tampere-Turku-Helsinki-kolmio vetää edelleen asukkaita, mutta myös sen keskusta näyttää vahvistuvan. Painopiste on siirtynyt Hämeen suuntaan.

Työttömät puolestaan siirtyvät Keski-Suomen maalaiskuntiin. Asukaslukuun suhteutettuna työttömiä on vetänyt etenkin Jyväskylän, Mikkelin ja Lahden väliin jäävä maaseutumainen alue.

Kydön mukaan syynä voi olla asuntojen hinta. ”Kaupungista palataan kotiseudulle, jos jäädään työttömiksi.”

Pientalot vetävät väkeä

Kydön tutkimuksen mukaan kunnan kaavoitus- ja asuntopolitiikka vaikuttaa muuttovirtojen rakenteisiin. Pientalot vetävät varakasta väkeä kehyskuntiin ja maaseutumaisiin kuntiin.

Mitä enemmän maa- ja metsätaloustyöpaikat vähenevät näistä kunnista, sitä paremmin niihin saadaan hyvätuloisia muuttajia.

Maahanmuutosta on Kydön mukaan muodostunut merkittävä vastavoima väestöään menettäneille alueille. Ilmiö näkyy etenkin Itä-Suomessa, jonne on muutettu Venäjältä.

Kehyskunnat verovoittajia

Maan sisäinen muuttovoitto hyödyttää tutkimuksen mukaan harvoja alueita.

Verotuloissa kuntien välisen nettomuuton voittajia ovat Espoo sekä pääkaupunkiseudun ja Tampereen kehyskunnat. Suurimpia menettäjiä ovat suurimmat kaupungit.

MARKKU VUORIKARI

Hevosyrittäjyys, lapsiperheiden toiveet pienistä kouluista ja eläkeikää lähestyvien paluumuutto selittävät maaseudun muuttotappion puolittumista.

» Maalle vetää esimerkiksi hevosharrastus.«

HANNU KYTÖ

Kydön mukaan Suomesta puuttuu selkeä visio koko maan aluerakenteesta.

Suomi on jakautumassa kolmeen: Kaupunkiseutujen keskuskunnat työmarkkinoineen vetävät muuttajia.

Asunnoiltaan edullisemmat kehyskunnat keräävät parhaat veronmaksajat, jotka tarvitsevat palveluita. Maaseutumaisten kuntien väestörakenne yksipuolistuu ja työttömien osuus kasvaa.

Muuttajien mukanaan tuoma verohyöty menee palveluiden rahoitukseen. Etenkin runsaasti lapsiperheitä keränneet kunnat voivat joutua maksajan asemaan.

”Ainoat hyötyjät ovat isot tarjontaa hallitsevat rakennusliikkeet.”

PAULA LIESMÄKI

Vakuutuslääkäreille halutaan yliopisto-oppia

Vakuutuslääkäreiksi aikoville kaavaillaan koulutusjaksoa yliopistossa. Vakuutusyhtiöt kouluttavat nykyisin pääosin itse omat vakuutuslääkärinsä.

Työryhmä ehdottaa Helsingin yliopiston Hjelt-instituuttia vakuutuslääkärien kurssittajaksi. Koulutus voitaisiin suorittaa etäyhteyksin muista yliopistokaupungeista.

Sosiaali- ja terveysministeri **Paula Risikko** (kok.) johti ryhmää, joka julkisti esityksensä vuoden työn jälkeen tiistaina. Tavoite on parantaa kansan luottamusta vakuutuslääkäreihin.

Työryhmä haluaa laissa tarkentaa sosiaalivakuutuksen etuuspäätöksiä. Tätä on esitetty ennenkin.

Vakuutusyhtiön asiantuntijalääkärin pitäisi kirjallisesti perustella kantansa. Päätökseen pitää kirjata ratkaisuun vaikuttaneet arvioinnit ja johtopäätökset, jollei etuutta myönnetä.

Hoitavan lääkärin ja vakuutusyhtiön tiedonkulkua parannetaan.

Potilasarkistosta hoitava lääkäri saisi potilaan etuuspäätöksen. Lääkärinlausunnon parantaminen toimisi toiseen suuntaan.

Työryhmä suosittelee suullisen käsittelyn lisäämistä ratkaisujen valituksia puivissa lautakunnissa.

Vakuutuslääkärien nimien julkistamista Risikon työryhmä ei esitä. Oikeutta vakuutetuille -yhdistys jätti tästä eriävän mielipiteen.

”Siinä on semmoinen salailun ilmapiiri monella tapaa”, yhdistyksen puheenjohtaja **Hannu Kukkonen** totesi maanantaina A-studiossa.

Hallinto-oikeuden professori **Olli Mäenpää** Helsingin yliopistosta arvioi vuosi sitten, että vakuutuslääkärien nimet ovat julkista tietoa.

”He käyttävät julkista valtaa päättäessään lakisääteisten vakuutusten korvauksista”, Mäenpää perustelee.

Hoitavan lääkärin ja vakuutuslääkärin erilaiset tehtävät hämmentävät vakuutettuja. Ministeriö ryhtyy valmistelemaan verkkosivuja, jotta hakijat löytävät tietoa helpossa muodossa.

Hoitava lääkäri hoitaa potilasta parhaansa mukaan. Vakuutuslääkäri arvioi potilaan työkykyä ja suhteuttaa terveysongelmia ikään, koulutukseen, ammattiin ja vaihtoehtoisiin töihin.

JUHANI VIITALA

Suomalaistutkijat mukana merkittävässä köyhyystutkimuksessa

Lappeenrannan teknillinen yliopisto (LUT) ja Turun yliopisto ovat mukana kolmivuotisessa kansainvälisessä tutkimusessa, jonka tavoitteena on selvittää monikansallisten yritysten roolia köyhyyden vähentämisessä.

Tutkimusta tehdään kolmessa maassa, Intiassa, Brasiliassa ja länsiafrikkalaisessa Ghanassa. Sen tavoite on maaseudun köyhien elinolojen kohentaminen.

Professori **Juha Väätänen** kertoo, että tutkijat ovat valinneet mitattavaksi energiaa ja terveyttä koskevia YK:n vuosituhattavoitteita.

Monikansalliset yritykset syynissä

”Monikansallisia yrityksiä syytetään usein siitä, etteivät ne paranna olosuhteita kehitysmaissa”, hän kuvaa ennakkooletuksia.

Nyt suuryritysten toimintaa arvioidaan kolmessa eri maassa.

Intiassa tutkitaan, miten maalaisyhteisöjen sanitaatiota ja hygieniaa voitaisiin parantaa, jotta ihmisten terveys paranisi ja työkyky lisääntyisi.

Hollantilaiset eläkerahastot ja yritykset ovat rakentaneet Intiaan paikallisia vesi- ja viemärijärjestelmiä. Ghanassa toimii kiinalaisia suuryrityksiä viestinnän ja rakentamisen aloilla.

Tutkijat arvioivat, mitä myönteisiä ja kielteisiä vaikutuksia kiinalaisyritysten laajalla toiminnalla on Afrikassa.

Brasiliassa osavaltioiden sähköverkot ovat siirtyneet eurooppalaisten yhtiöiden haltuun, ja niillä on velvoite sähköistää koko maa.

Sähköjen saanti maaseudulle vapauttaisi aikaa tuottavaan työhön, parantaisi koulunkäyntimahdollisuuksia ja tarjoaisi väylän pois köyhyydestä.

”Lähtökohtaisesti me eurooppalaiset ajattelemme, että olemme aika hyviä toimimaan köyhyyden eteen. Nyt päästään toteamaan käytännössä, miten eurooppalaisyritykset toimivat suhteessa kiinalaisiin.”

Tiukka kisa rahoituksesta

Lappeenrantalaisten panos kohdistuu varsinkin uusiutuvaan energiaan Brasiliassa, sillä harvaan asutulla maaseudulla sähköistykseen sopivia vaihtoehtoja ovat esimerkiksi tuuli- ja aurinkoenergia.

EU:n puiteohjelmaan valittiin vain kaksi tutkimusprojektia yli 50 ehdokkaasta.

”Hankkeissa on ehtona, että mukana on paikalliset partnerit. Tämä oli komission mukaan kriittinen tekijä, että meidän tutkimuksemme valittiin”, Juha Väätänen kertoo.

Paikalliset tutkimuslaitokset hoitavat kussakin maassa käytännön tutkimusjärjestelyt ja tuovat tutkimukseen erityisosaamista.

Lisäksi toimintatapa on Väätäsen mukaan luonnollisesti myös kustannuksiltaan tehokas.

LUT toimii pääkoordinaattorin roolissa.

Lappeenrannan ja Turun tutkimuskumppanit ovat maailman huippua: Oxfordin yliopisto, Lontoon Kings College ja Brunel sekä Hollannissa toimiva YK:n yliopisto Unu-Merit.

Kokonaisbudjetti kolmelle vuodelle on 2,6 miljoonaa euroa.

Paitsi ilo merkittävästä rahoituksesta, Väätäsen mukaan tutkijoita ajaa eteenpäin henkilökohtainen palo.

”Tehdään ihan oikeasti hyviä asioita, se on mukavaa.”

KAIJALEENA RUNSTEN

TALOUDESTA LYHYESTI

”Hankintalaki suosii harmaata taloutta”

Valtio, kunnat ja laitokset ovat välillisesti pahimpia talousrikollisuuden ylläpitäjiä, poliisitarkastaja **Matti Rinne** sanoo. Hankintalaki ohjaa ne valitsemaan yrityksen, joka on tehnyt halvimman tarjouksen.

”Kaikilla muilla mittareilla yhtiöt saadaan näyttämään tasaväkisiltä. Loppupeleissä ratkaisee hinta”, Rinne sanoo STT:lle.

Rinteen mielestä hankintalakia voisi muuttaa niin, että palveluntarjoajan laadulle annettaisiin enemmän painoarvoa.

Tekes ei peri tukia takaisin Nokialta

Tekes ei peri Nokialle myönnettyä innovaatiorahaa takaisin. Rahojen kohtalo nousi pöydälle viime syksynä, kun Nokia ilmoitti myyvänsä matkapuhelinliiketoimintansa Microsoftille.

Tekesin mukaan tukia ei ollut tarvetta periä takaisin, koska toiminta jatkuu Suomessa. Lisäksi Tekesin osittain rahoittamissa hankkeissa syntyneet patentit jäävät Nokian omistukseen.